

בית הכנסת 'אהבת התורה - איש מצליח'
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

מוצאי שבת פרשת האזינו, י"ג בתשרי התשע"ט

נושאי השיעור:

חידושים מתוקים ונפלאים בפרשת האזינו

סוכה ולולב

א. פיוטים לחג הסוכות. ב. פרשת האזינו. ג. היכן רמזו 'אבנר' בפרשת האזינו? ד. מה פירוש 'עם נבל'? ה. מוסר גדול לאלה שנלחמים בתורה. ו. הסכם אוסלו. ז. בתורה נמצא הכל. ח. נשים במצות לולב ובברכתו. ט. ברכת 'לישב בסוכה' לחולי צליאק. י. ברכת 'לישב בסוכה' לפני ברכת 'המוציא' או אחריה? יא. ית' נון בן יומו במצות סוכה. יב. 'קורא' בלולב. יג. 'קורא' בלולב.

נושאי ההערות: א. ספר 'קב הישר' וספר 'ברכת הזבח'. ב. התמרים של ארצנו הקדושה. ג. הגר"א ע"ה. ד. לגור מעל בית הכנסת. ה. להשתמש לסת' בדבק העשוי מצמחים. ו. רבי יעקב ממרוז ז"ל. ז. הגאון רבי משה לוי זצ"ל. ח. ההגהות בסידור 'איש מצליח' אין ספק אפילו אחד ממליון, שהם אמת לאמתה של תורה! ט. הרמב"ם ע"ה.

פיוטים לחג הסוכות

א. ¹ישר כח [לר' כפיר פרטוט ואחיו הי"ו על הפיוט "חביבי י-ה חביבי"].
אע"פ שזה לא שיר של סוכות, אבל הוא משרה שמחה בלב האדם. אין לנו הרבה פיוטים על סוכה, רק מעט מאד. יש לנו "סוכה ולולב לעם סגולה" מחכם מרוקאי - רבי משה דהאן. ויש פיוטים אחרים שכתב רבי יוסף חיים, ואני לא יודע אם יש להם מנגינה, "י-ה את סוכת דוד תקים, בזכות שבעת הצדיקים", "נזכה לכל הברכות, בשבעת ימי סוכות". איך אני זוכר את זה? סבא [רבי רפאל מאזוז זצ"ל] היה אומר את זה כל לילה בחג הסוכות, מאד היה מחבב את רבי יוסף חיים.

פרשת האזינו

ב. היום קראנו פרשת האזינו לפי חלוקה מיוחדת שכתובה בגמרא (ר"ה דף ל"א ע"א). הסימן של החלוקה הוא "הזיו לך". ה"א - 'האזינו השמים', ז"ן - "זכור ימות עולם", יו"ד - "ירכיבוהו על במתי ארץ", וי"ו - "וירא ה' וינאץ", למ"ד - "לו חכמו ושיכילו זאת", וכ"ף - "כי אשא אל שמים ידי". זו החלוקה, יש קצת עדות שונות לגבי האותיות האחרונות, יש אומרים פסוק למעלה ופסוק למטה, אבל זה מה שמקובל, וזה מה שכתב מרן (ס' תכ"ח ס"ה). ומה זה "הזיו לך"? שירה כזאת שכתב אותה משה רבנו כולה מלאה אור וזיו. הרמב"ן אומר (דברים ל"ב, בפסוק מ') אילו כתב שירה זו אחד מאיצטגניני אומות העולם היינו צריכים להאמין בה, כי כל בריה התקיימו. קל וחומר שכתב את זה אדון הבריאים. עוד לא נכנסו לארץ, והוא מספר להם מה יהיה בעתיד, תזכור ימות עולם, תלמדו מה שלהבא, אל תחשוב לעשות מה שתרצו. לא, "צור ילדך תשי ותשכח אל מחוללך" (פסוק ח"ה). יש סיפור על תלמיד הרמב"ן, קראו לו אבנר, הוא היה תלמיד חכם גדול, שמו רבי אבנר, אבל רחמנא ליצלן הסטרא אחרא תמיד צדה ברשתה כל מי שהיא יכולה לצוד². יצא מבית רבו, "הלך אחרי ההבל ויהבל" (ע"פ ירמיה ב' ה'), המיר את דתו, ונעשה ראש הכמרים בעיר ההיא של הרמב"ן. יום כיפור אחד שלח אחרי הרמב"ן שיבוא, הרמב"ן לא יכול לסרב לראש הכמרים (כביכול יש לו מעלה גדולה בגיהנם... מה לעשות?), אז הוא בא. והנה על ידו לקח המומר הזה חזיר, נחר אותו - חנק אותו וצלה אותו ואכל אותו, אחר כך שואל את רבו: תגיד לי, כמה כריתות עשיתי היום? אמר לו: ארבע. אמר לו: לא, חמש... (ואני הסברתי פעם מה המחלוקת, אם דם שבשלו דאורייתא או דרבנן,

1. שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל במוצאי שבת האזינו י"ג בתשרי התשע"ט במסגרת "השיעור השבועי", אלא שלפי לוח הזמנים הקצר, לא נדפס שיעור זה בזמנו ועד עתה, וכעת הגיע זמנו ב"ה [כדרכנו בס' דלת מדי שבוע בעלוננו זה שיעורים חדשים שלא נדפסו מעולם בשום מסגרת כזאת או אחרת], ואין לך דבר שאין לו שעה. המערכת.
2. רבי שמחה צירקין (שיהיה בריא) אמר לי בחוץ לארץ: ביאליק היה גאון אפיקורוס. איך יכול להיות גאון אפיקורוס? גם גאון וגם זה? כן, הוא גאון אפיקורוס. אחד כתב לי: איך הסטרא אחרה נלחמה ועשתה הכל כדי שייצא לתרבות רעה? ואותו דבר המקרה הזה היה כך.

בפסוק זה נמצא 'אבנר'

ג. עמד הרמב"ן בפניה והתפלל: תביא לי את הפסוק של הבן-אדם הזה. פתאום עלה בלבו פסוק "אמרתי אפאיהם אשביהם מאנוש זכרם" (דברים ל"ב כ"ה). אותיות שלישיות של כל מלה, 'אמרתי' זה ר"ש-ר' (הוא היה רבי, רבי יכול להיות גם 'ראש בני ישראל', וגם 'דע בעיני יי''). הוא רבי, הוא תלמיד חכם, מה לעשות? 'אפאיהם' האות השלישית אל"ף, 'אשביהם' האות השלישית ב"ת, 'מאנוש' האות השלישית נו"ן, 'זכרם' - ר"ש האות השלישית. אז זה 'רבי אבנר'. אמר התלמיד: ככה? מה הסוף שלי? אמר לו: הפסוק אמר לי מה הסוף - "אשביהם מאנוש זכרם". הדברים נכנסו ללבו, אחרי יומיים לקח ספינה בים, בלי חובל ובלי מלח, הוא היה גם החובל וגם מלח, "החובל בעצמו - כזה - פטור" (ב"ק דף צ' ע"ב)... קיים מצוות "ובערת הרע מקרבך" (דברים י"ג ו')... טבע וזהו, אחרי מותו בא בחלום לרמב"ן ואמר לו: זיכית אותי לחזור בתשובה בסוף ימי, זיכית אותי לדבר הזה. הסיפור הזה מופיע בסדר הדורות בסוף האלף החמישי בשנת ד' אלפים תתקנ"ד, בשנת הולדת הרמב"ן כתב את הסיפור הזה, ומופיע לפניו בספר קב הישר³ (פרק כ"ג), גם הוא מביא את הסיפור הזה של התלמיד של הרמב"ן. יש מומר מאותה תקופה שקוראים לו 'אבנר מבורגוש', איני יודע אם זה אבנר הזה שדברו עליו או לא, כי ההוא חי קצת אחרי הרמב"ן, וזה בימי

3. מי חיבר ספר 'קב הישר'? חכם אחד שמו רבי צבי הירש קיינובר זה היה בנו של הגאון בעל ברכת הזבח (ברכת הזבח או ברכת הזבח, איך שרוצים לקרוא), שמו רבי שמואל קיינובר והוא היה חכם גדול. יש להערות על מסכת זבחים ומנחות שהיו מלאים שגיאות, והוא תיקן ותיקן ותיקן. עד שהרב חיד"א מוצא לנכון לציין בספרו מעגל טוב (עמ' 56) שחכם אחד מרבני תונס הגיח את המסכתות האלה עוד לפני שהופיע ספר ברכת הזבח. אחריו בא ברכת הזבח. [עייני בספר מגדולי ישראל ח"ד עמ' שס"א]. כי מהרש"א לא כתב [על מסכתות אלו מלבד חידושי אגדות], מהרש"ל לא כתב, לא למדו זבחים ומנחות, לא היה בהם משורר אקטואלי אז לא למדו אותם, והוא הגיח. ולפניו אחד מחכמי תונס כבר הגיח, לפעמים ההגהות שונות ולפעמים שוות. עכשיו יש לנו הרבה הגהות, "צאן קדשים" ושיטה מקובצת וכל מיני דברים. אז הבן של רבי שמואל קיינובר שמו רבי צבי הירש קיינובר (אבל הוא לא הגיע למעלה של אביו), וכתבספר מוסר מתוק מדבש. שמו של הספר מוסר "קב הישר". מהזה קב הישר? קבגמטריא צבי (מאה ושתיים), והישר אותיות הישר.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	17:57 19:07	19:48
ת"א:	18:14 19:09	19:46
חיפה:	18:03 19:08	19:45
ב"ש:	18:14 19:08	19:46

לחסייות, להפצה, להנצחות ולקבלת העלון לפנות לפקס 077-3179532 <<<

מה פתאום? יאמרו לך: הוא כיבד כי היה פרימיטיבי, אבל אנחנו התקדמנו. מה התקדמנו? שצריכים לעבוד כמו חמור יומם ולילה?!! אבל יגיע הזמן שיבינו כל הפרימיטיבים האלה שאבותיהם הרבה יותר חכמים מהם, עם שהוא מאבד את כל העבר שלו, אין לו שום ערך להתקיים בעולם. שום דבר. בעזרת ה' יגיע הזמן שהם יפתחו את העיניים, הם ושופטי הבג"ץ "הגדולים והגוראים", וידעו שכל מה שהם עושים לא יגיע לקרסולי אחד המפרשים שלנו.

נשים במצות לולב ובברכתו

ט. לגבי הנשים, יש כאלה שמברכות על הלולב, והרב עובדיה נלחם על זה בכל כוחו. אמר: אסור לברך, זו ברכה לבטלה. הרב חיד"א (ברכ"י סי' תרנ"ד) הביא תשובות מן השמים (סי' א') שחיבר אותם חכם רבי יעקב ממרושי¹², הוא שאל בחלום אם הנשים יכולות לברך, ואמר: כן, יכולות לברך. אז הרב חיד"א אומר, אם כן מה שנהגו הנשים, לא לגעור בהם. מתחילה היה גוער בהם, כי רבו בעל נחפה בכסף רבי יונה נבון אמר (דף קפ"א ע"ג) שזה נגד הרמב"ם (פ"ג מהלכות ציצית ה"ט) ונגד מרן (סי' תקפ"ט ס"ו) וכו', עכשיו שראה את התשובה הזאת, אמר: זה בסדר. אבל הרב עובדיה ע"ה כתב תשובה ארוכה ונפלאה (בשו"ת יביע אומר ח"א), תשובה משתרעת לארבע תשובות (סי' ט"ל-מ"ב), וכל תשובה כיד המלך, מקורות ומקורות ומקורות, ואמר שם שאין לסמוך על שו"ת מן השמים נגד ההלכה. אמר אחת התשובות שמה מוזרה מאד, כתוב שם (סי' נ"ב) שאפילו שלשה עושים זימון אומרים "אלוקינו". מה פתאום? המשנה אומרת (ברכות דף מ"ט ע"ב) שאומרים "נברך שאכלנו משלו". "אלוקינו" אומרים רק כשיש עשרה, ככה כתוב גם במשנה, גם בגמרא, גם הפוסקים כולם. מה? נעזוב את המשנה והגמרא שלנו בגלל חלום שחלם רבי יעקב ממרושי? ומצא הרב בשבולי הלכת (סי' קנ"ו) שכתב אין אנו צריכין להתייחס לחלומות האלה, "דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין" (גיטין דף נ"ב ע"א). מי יכול לומר דבר כזה על אחד מן הראשונים? אבל הרב עובדיה אמר: אני לא אמרתי זה, שבלי הלכת אמר. אם כן לא נשאר שום אסמכתא, ולכן הדין הוא שאסור לברך, ואם יראה אשה שרוצה לברך, יאמר לה: גברת, אם את רוצה לקחת בלי ברכה, טוב. אבל עם ברכה, תני לי את האתרוג, אני לא מרשה לך! הרב משה לוי אמר (ברכת ה' ח"ד פרק א' הלכה ה') אם אשה נוהגת לברך אין דבר. למה? כי יש מחלוקת אחרת אם ברכה שאינה צריכה אסורה מדאורייתא או מדרבנן. הרמב"ם אמר מפורש בתשובה (שו"ת פאר הדור סי' ק"ה) שזה איסור דאורייתא, כל המברך ברכה שאינה צריכה עובר על "לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא" (שמות כ, ד). ואילו במרן יש צדדים לכאן ולכאן. והוא הוכיח (בברכת ה' ח"א פ"א הלכה ב') שיכול להיות שמרן אינו סובר כך, אלא מרן סובר שזה מדרבנן, לכן אם היא רוצה לברך לא תריב אתה. [וע"ש בברכת ה' באריכות]. אבל כשלמדנו את הדברים של הרב משה ע"ה¹³, [ראינו שהעיקר בדעת מרן שברכה שאינה צריכה אסורה מדאורייתא (עיי' בשו"ת בית נאמן ח"א חא"ח סי' כ"א), וא"כ מהטעם הזה אינן יכולות לברך]. לכן רבי משה לוי כתב שלא צריך לגעור בנשים, אבל לכתחילה לא יברכו. והרב עובדיה החזיק לו טובה על זה¹⁴ (בחזון עובדיה סוכות עמ' קנ"א בהערה).

סדרי משנה, ושלח לו שתי הערות. הוא כתב פירוש על ששה סדרי משנה, אין לי את הפירוש, לא תחשדו בי שיש לי הספרים של האנשים האלה... אבל הוא כתב פירוש. מישור עשה "הכמה", לקח את ההקדמה של הפירוש שלו עשרים עמודים, וחתך את החתימה שלו, אמר לי: מי כתב את זה? אמרתי לו: זה ביאליק, זה הסגנון שלו, סגנון מיוחד - תנכ"י, הוא למד הרבה תנ"ך, אבל הוא מסכן, "שריפת נשמה וגוף קיים" (שבת דף ק"ג ע"ב). ורבי יחזקאל אברמסקי החזיק לו טובה שהציל אותו, אדם לא יהיה כפוי טובה.

12. תמיד יש לי ספק אולי לא לא 'ממרושי' אולי זה 'ממרושי' עירו של רש"י, אולי המ"ם צריכה להיות ט"ת. אולי 'טרוואה', יכול להיות. יש עיר בשם כזה, כי את כתובת בצרפתית 'טרוויש' הוא הו"ו והי"ד נקראים ו' ו' פתח, ויש עיר בשם 'טרוואה', אבל יתכן שזה 'ממרושי', טוב. כתוב שמה שהוא שואל על ידי שאלת חלום, ויש תשובות מאד יפות. פעם שאל (סי' נ"ג) אם יכולים לצרף קטן למנין, אמרו לו: "הקטנים עם הגדולים יוסף ה' עליכם". כולם הבינו "הקטנים עם הגדולים" יכולים להצטרף למנין, אבל אני אמרתי אולי לא ככה הכוונה, אלא "הקטנים עם הגדולים" - יש בהם ספק. "יוסף ה' עליכם" - עוד כמה גדולים, ואז תוכלו לברך... לך תדע מה הכוונה. [וע"ע בספר מגדולי ישראל ח"א ע"י י"ז].

13. יש לו עיון נפלא, באים אנשים בוקי סריקי שלא מגיעים לקרסוליו ומקשים עליו, מקשים ומקשים ומתקשים. [כמו ש] צריכים להצטדק בשבילי שההנהגות שאני עושה בסדור התפלה, זה רק הצעה בעלמא, הרוצה - יקבל, מי שלא רוצה שלא יקבל. אמת שאני אמרתי שמי שלא רוצה שלא יקבל, אבל לא בגלל שבהנהגות שלי יש ספק אפילו אחד ממליון, הם אמת לאמתה של תורה! אבל מי שלא רוצה לקבל, מה נעשה לו? נקח פטיש על קדקדו? שלא יקבל! אני לא מחכה להם. דבר שהוא אמת, לא הבינו אותו היום, יבינו אותו עוד מאה שנה, לא הבינו עוד מאה שנה, יבינו אחרי שלש מאות שנה, אבל הוא אמת בלי שום ספק בדבר. יחלקו? לא אכפת לי. יציערו ולא יבין למו" (איוב י"ד, כ"א). מה אכפת לי מהם?

14. בא בחור אחד צעיר - אברך אחד, ואסף את כל המחלוקות שבין הרב משה ובין הרב עובדיה, הוא מצא מאה שמונים ושתיים מחלוקות. "הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמיים" (בראשית כ"ז ל"ו). יעקב גימטריא מאה שמונים ושתיים. יש מחלוקות שאפשר עוד להבין, ההלכה ככה או ככה. אבל יש מחלוקת שהרב עובדיה הבין הטעם ככה, והוא מפרש הטעם אחרת, זו מחלוקת? ויש מחלוקת שהרב משה כשכתב, עוד לא נדפסו דברי הרב עובדיה. הוא טוען: למה הוא לא

וכי כל כך אתם חזקים? כל כך אתם גבורים? נאצי אחד עומד עם רובה (ראיתי את זה בתמונה בספר 'לאות ולעד' של רבי משה פראגר זכרנו לברכה) ואלף יהודים עוברים בסך, עוברים ועוברים, ואף אחד מהם לא יכול להתנגד. אף אחד לא אומר: לא! ארבעה וחמשה יתנפלו עליו ויקחו לו את החנית מידו (כמו שעשה בניהו בן יהוידע וייגזול את החנית מיד המצרי ויהרגהו בחניתו) - ש"ב כ"ג כ"א), אבל הם מפחדים, כולם מפחדים. "אם לא כי צורם מכרם וה' הסגירם". אחר כך רמוז שם אייכמן, ורמוז שם היטלר, ורמוז שם מה שיהיה אחרי השואה - "כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם" (דברים ל"ב, ל"ו). ועל עבדיו יתנחם עולה תש"י - שנה אחר השואה, הקב"ה מקבל תנחומין כביכול על עם ישראל מה שנהרגו בשואה ומבטיח "כי דם עבדיו יקום" (שם פסוק מ"ג). 'יקום' כתוב עם ו"ו, לא צריך ו"ו, במקום אחר כתוב "עד יקם גוי אויביו" (יהושע י"ג, בלי ו"ו). אלא זה רמז שינקום ששת המליונים, ונראה בעזרת ה' את הנקמה שלו, כשיחזיר לגרמניה פי עשרה ממה שהם עשו לנו. החזיר קצת לערבים, עשו "האביב הערבי"... איזה אביב? "אודרוב אודרוב יא חביב"... זה אביב? משוגעים כולם. אבל תמצא בשירת האזינו הכל, מצאתי אפילו את אבא [מרן רבי מצליח מאזוז צ"ל ה"ד] שנרצח, בפסוק האחרון של השירה (עיי' בספר מגדולי ישראל ח"ד עמ' רצ"ד), אבל מספיק מה שאמרנו. [וע"ע בספר קובץ מאמרים ח"ב עמ' קס"ז רמזים רבים נוספים, ונדפס בעלון מס' 519]. אנשים אומרים מה זה גימטריאות? אין לזה שום ערך. אבל ראיתי גימטריא כזאת בפרשה - "כי לא דבר רק הוא מכם" (דברים ל"ב, מ"ז) בגימטריא גימטריאות... (כי לא דבר רק הוא מכם עולה שש מאות שבעים ותשע, וגימטריאות עולה גם עשרת - שש מאות שבעים ותשע). "כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא חייכם", בתורה תוכל למצוא בה את הכל הכל הכל.

ראו מה בין שומרי תורה לחילוניים

ח. יש דבר אחד שצריכים להבין, את ההבדל בין שומרי תורה ומצוות לבין אלה שהם חילוניים. אם יש לנו שאלה באיזו הלכה, האחרונים חולקים, אחד אומר כך ואחד אומר כך ולא נדע מה לעשות, מה עושים? מחפשים בספרי הראשונים, מוצאים תשובת הרמב"ם שנעלמה מעיני כל חי, הרמב"ם כותב כך וכך, אין כבר ספק. הרמב"ם פסק! אבל אצל החילונים אם תביא להם רבונותיהם ורבונות רבונותיהם שאמרו לכבד את השבת, לא אכפת להם. הם אומרים: הם היו פרימיטיבים, אנחנו גאונים. במה אתם גאונים? שעליתם לירח? מי שעולה לירח נקרא גאון? מי אמר שנקרא גאון? השלשה שעלו לירח בשנת שלושים ותשע השתגעו שלשתם. (אחד מהם 'ליל ארמסטרוונג', שם משונה, מזכיר את האתרוג - תרונג... [עיי' בקידושין דף ע' ע"א ובארים נסי שם], ככה זה). אז מה החכמה שלכם?! כל מה שעליתם, אחרי כמה הקדמות, ואחרי כמה נסיונות, ואחרי כל זה אתם כננס על גבי הענק. מה אתם מתפארים?! לכן אם תאמר להם ביאליק כיבד את השבת, יבינו אותך¹¹?

10. לדוגמא, הרמב"ם פסק שמותר לגור מעל בית הכנסת. בשלחן ערוך כתוב (סי' קנ"א ס"ב) שיש להיזהר, וטורי זהב (שם) אומר שהוא גם כן דירתו הייתה מעל בית הכנסת, ונענש של אליכם במיתת בנים, נפטרו הילדים שלו. ואומר שתלה את זה בזה. (טורי זהב חסידא קדישא, אמר: למה קרה לו ככה? בגלל שגר מעל בית הכנסת). אחר כך הרב חיד"א אומר (בבב"ר יוסף שם) שבתשובות הרמב"ם שנדפסו מחדש בפאר הדור (סי' ע"ד) כתוב שמותר לגור שם, רק שלא לישון מעל ארון הקדש. תעשה שמה ארון של ספרים או של בגדים. לישון שמה זה לא טוב. אבל על כל בית הכנסת זה בסדר, וממילא מותר. ככה הרב חיד"א כותב. היום מצאו קושיא ממחר"ם מרונטברג, אבל זה מה שאומר הרב חיד"א. כל המחלוקות והספיקות כולם לפני שראו תשובת הרמב"ם. אחרי שראו - קבלו את זה. יש עוד דבר, פעם שאל את אבא האדמו"ר מצשינוב, האם מותר להשתמש [לסת"ם] בדבק העשוי מצמחים, או שצריך להיות דוקא מדבק שמיצור מבעלי חיים? מה הספק? כתוב "דבר המותר בפיו" (שבת דף ק"ח ע"א), אם אתה עושה דבק שיוצא מבעלי חיים טהורים זה נקרא מותר בפיו, אבל אם תעשה מצמחים, מצמחים תמיד מותרים, ומה זה "דבר המותר"? דבר ששייך בו איסור והיתר, ככה הספק שלו. ואבא חיפש ראיות לכאן ולכאן, פעם היה קורא תשובה של גינת ורדים "אז"ל כלל ב"י"ז, ואבא הביא את זה בתשובה לאדמו"ר מצשינוב בשו"ת איש מצריא ח"א חא"ח סי' ח' שאמר מה האבא נשאר דבק של צמחים. אמר: הנה השאלה שלנו פתורה, פתר אותה רבי אברהם הלוי אב בית דין של מצרים לפני שלש מאות שנה. זה מספיק.

11. אנשים אומרים: איך אני קורא ביאליק? אני אגיד לכם, היו דפים של הרב אמנון יצחק שיהיה בראי כל שבוע (נקראו "גני המלך", עכשיו הוא הפסיק), ושמה היה מביא קטעים מספרי החילוניים. [ומזה ראיתי את דבריהם]. יש שיר שכתב הבן-אדם הזה על השבת "החמה מראש האילנות נסתלקה, בואו ונצא לקראת שבת המלכה". ולא רק שיר, שיר זה לא ראייה, היה 'פוטריט' שלו - תמונה שלו בחנויות. והייתה חנות בירושלים 'צלמניה' (אחר כך החליפה את זה לשם 'פוטו', 'מצלמה'. מה זה צלמניה? מלה כבדה מאד. "ולבן הלך לגזוז את צאנו ותגנוב רחל את התרפים אשר לאביה" (בראשית ל"א, י"ט). המלה 'התרפים' התרגום שלה 'צלמניא'... מה זה הצלמניה הזאת?! יש תרפים שמה? אז החליפו בינתיים את השם), והצלמניה הזאת פתוחה בשבת, והתמונה של המלכה האדמו"ר. שמה. אז הוא הלחץ לו מכתב: תיזהר, או שתוריי את המנוה שלי או שתסגור בשבת! שבת בפרהסיא צריכה רחוק, כמה שהוא רחוק, אבל נשאר בלבו תמונה חם לתורה וליהדות. היה גאון גדול - רבי יחזקאל אברמסקי, היה צדיק גדול, חי תשעים שנה, כתב כמה כרכים (אולי עשרים, ואולי קצת פחות) על התוספתא, וקרא להם "חזון יחזקאל", השפה שלו בהירה, ברורה ונפלאה. המלכות הרוסית גזרה עליו בית כלא (איני יודע על מה, אולי בגלל שהיה מחזיק את הדת), וביאליק היה בין אלה שניסו לשחרר אותו, והוא הכיר לו טובה. אחרי שיצא משם, אמר לו: תודה רבה שהצלת אותי, וגם אמר לו: אתה כתבת פירוש על ששה

אבל במקרה כזה שישארו בלי ברכת "לישב בסוכה", מורים להם לברך. למה? כי זה האוכל שלהם, אין להם לחם אחר. אסור להם לאכול שום דבר.

ראיה שלא דחינו את הדעות האחרות מההלכה

יא. והנה ראיה לזה, סיפור מהרב עובדיה בעצמו. פעם באו תימנים לסוכה שלו, והרב הביא להם יין לשתות, אז תימני אחד לקח את היין ובירך עליו "בורא פרי הגפן", ובירך "אשר קדשנו במצוותיו וציונו לישב בסוכה", והרב ענה אמן. בא אחד ושאל אותו (ככה סיפר לי מישוהו) איך הרב עונה על זה? אמר לו: הרמב"ם כתב (וע"ע בשו"ת יחו"ד ח"א ס"ה) לברך "לישב בסוכה". אז כתבו לי קושיא, הרי הרב אינו עונה אמן על ברכה שאנחנו לא פוסקים לברך אותה? עובדה שבראש חודש מי שמברך "וציונו לקרוא את ההלל" בשם ומלכות, הרב אומר (שו"ת יחוה דעת ח"ד ס"ל ל"א) שאסור לענות אחריו, כי המנהג כדעת הרמב"ם (פ"ג מהלכות מגילה ה"ז) ומרן (ס"ת כ"ב ס"ב) שלא מברכים בראש חודש, אז מה נשתנה כאן? כשהרמב"ם אומר לברך אתה עונה אמן, כשהרמב"ם אומר לא לברך אתה לא עונה אמן? הכל תלוי בהרמב"ם? הרמב"ם יש לו מפתח, מה שהוא פותח, או מה שהוא אומר לענות עונים, מה שהוא לא אומר לא עונים? צריך להתחשב בכל הפוסקים! יש לנו שלשה עמודי הוראה, גם יש לנו את מרן שאומר לא לברך "לישב בסוכה" רק כשאדם אוכל סעודה של חמשה מיני דגן! אבל יש תירוץ פשוט מאד, כאשר מעיקר הדין בגמרא צריך לברך, הנכנס לסוכה מברך, אפילו מאה פעמים ביום תברך, זה דין הגמרא. רק אמרו אי אפשר, ככה אתה יכול להשלים מאה ברכות בסוכה אחת בלבד... נכנס ויוצא - עוד פעם "לישב בסוכה", עוד פעם "לישב בסוכה", עוד פעם "לישב בסוכה", אתה כבר תעשה תשעים ושלש ברכות כמנין בסוכה... אתה לא צריך לקרוא ברכות השחר, ברכת מספיק... אז הגבילו את זה. [לכן במקרה כזה, גם הרב עובדיה עונה אמן על מי שבירך כדעת רבותיו. ולכן אמנם לא מברכים "לישב בסוכה" על אורז], אבל אדם שאין לו ברירה, יכול לברך "לישב בסוכה", זה האוכל שלו, זה מה שהוא אוכל. אוכל "קווקאר", אוכל "אורז". וכי האורז לא מזין? האורז מזין, אז אפשר לברך עליו. ולתימנים מי שמברך מהם על היין, אפשר לענות עליו¹⁶. אבל למעשה לא מברכים לא על אורז [מי שהוא לא חולה "ציליאק"], ולא על יין, רק על חמשה מיני דגן. ואם זה מעשה קדרה כמו בכוססוס או מקרוני, יכול לברך [אם קבע סעודתו עליהם]. ואם זה עוגיות וכדומה, צריך להיות שיעור ארבע ביצים. לא ארבע ביצים במשקל, אוי ואבוי, מי יכול לאכול מאתים ושלשים גרם?... אלא ארבע ביצים בנפח, זה בערך מאה גרם ומשהו.

ברכת 'לישב בסוכה' לפני ברכת 'המוציא' או אחריה?

יב. מתי מברכים "לישב בסוכה"? מרן כותב (ס"ת תרמ"ג ס"ג) שהמנהג לברך אחר המוציא קודם שיטעום, תברך "המוציא לחם מן הארץ" ואחר כך תברך "לישב בסוכה" ואחר כך תאכל. זה לא נחשב הפסק. למה? כי זה הכל באותו עניין. ובאמת ככה עושים כשיש קידוש. מה עושים בקידוש? מברכים "בורא פרי הגפן", מברכים "לישב בסוכה", ואחר כך שותים את היין. וככה פסק הרב בקשי דורון (שיהיה בריא). איך אני יודע? יש כרכים שנקראים "שנה בשנה", כותבים בהם כל

16. יש מי שכתב רמב"ם ראשי תיבות "מחיה מתים ברחמים רבים". התואר הזה כל כך מתאים לרמב"ם. בדורו אנשים היו מתים מבחינה רוחנית, בתימן כמעט התאסלמו, במקומות אחרים היו גזירות נוראות, גזירה 'אלמוחדין', וכן על זה הדרך. והרמב"ם זקף את קומתם של עם ישראל. לא רק של הספרדים, גם של התימנים, גם של האשכנזים. פעם הייתי באיזה כנס, אמרו: תגיד כמה מלים, היו שם כמה תלמידי חכמים, אבל הם אמרו: לא, לא, תדבר אתה. טוב, אמרתי שיש הוכחה מרש"י שהיה קורא את הקמץ אָה ולא או, מאיפה ההוכחה? בברכות (דף מ"ז ע"א) הוא כתב אמן האל"ף בפתח. מה פתאום? האל"ף בקמץ. כותב העי"ן? "הרב קורא לקמץ פתח כמנהג הספרדים". אז אחד לחש לחתני שהיה שם: ומה עם הרמב"ם? הרמב"ם פשיטא, הרמב"ם היה ספרדי כמובן... הוא היה אומר אָה. [עיי' בספר קובץ מאמרים ח"ב עמ' ש"א]. אבל הרמב"ם קובע, זה הכל. הרמב"ם הוא המחליט. אז הרמב"ם החליט שאומרים קמץ אָה, והוא החליט שמברכים על הסוכה בישיבה. כשהייתי פעם בגרברא בסוכות תשכ"ו, נכנס איזה זקן אחד (קוראים לו "בנימין אודבנא". למה? ככה...), הוא היה בסוכה של חותני, ולקח כוס יין ובירך "אשר קדשנו במצוותיו וציונו לישב בסוכה", בירך אחר כך "בורא פרי הגפן" ושתה. מה אתה מברך? אמר לי: כן, אנחנו נוהגים לברך על היין. או שיש איזה קשר בין גרברא ובין תימן (עיי' בספר מגדולי ישראל ח"ד עמ' ע"ר), או שיש דעה כזאת שמברכים. [עיי' בספר ייען עמוס מערכת הסמך את א.].

אבל יש לי טעם אחר שלא כדאי לגעור בהם בחזקה, אלא רק לומר להם בנחת "מרן לא מסכים, הרמב"ם לא הסכים, מרן הרב עובדיה לא מסכים", אבל לא בצעקות, ולא לקחת להם את הלולב. מה המקור? יש רשב"א אחד שהרב עם כל הבקיות הנפלאה שלו לא הזכיר אותו [לגבי עניין המנהג, ולא לעיקר הדין, עיי' שם בסי' ט"ל וסי' מ']. הרשב"א הזה נמצא בפ"ד דראש השנה (דף ל"ג ע"א) ובתשובה (ח"א ס"ה קפ"ג) ומובא בבית יוסף סימן תקפ"ט. למדתי עם התלמידים בית יוסף, וראינו ששם הוא כותב בשם הרשב"א שנהגו בספרד כדעת רבנו תם, נהגו הנשים לתקוע ולברך על התקיעה. פעם בימי הרשב"א הנשים היו חכמות, יודעות לתקוע, עושים "תשר"ת תש"ת תר"ת", מברכים ותוקעים, ככה נהגו, ככה כותב הרשב"א שנהגו כמו רבנו תם. אחר כך במשך הדורות אותן הנשים התוקעות הלכו לעולמם, אין לנו מי שתוקע, כתוב: "וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה" (ש"ב י"ד, ב), כנראה "תקועה" הכוונה שידועת לתקוע... אבל אין מי שידועת לתקוע. יש אשה שידועת לתקוע?! הלואי שהגברים ידעו לתקוע... לכן באות לבית הכנסת ושומעות. זה גם שאלה למה הם באים לבית הכנסת, הרי הם פטורים, למה אתם באים? אלא משום שפעם היו תוקעים בעצמם, ואז כשהיו תוקעים ומברכים, על הלולב גם כן היו מברכים. זה לא מנהג שהתחדש בגלל מהר"י ממרושי, אלא המנהג הזה היה מדורי דורות. כשאתה רואה מנהג של נשים שאינן יודעים הרבה ללמוד, תחפש את המקור שלו, אל תאמר "טעות גמורה", לא זה לא בדיק טעות. ואל תאמר שהם למדו את זה מרבנו תם, מי הביא אותם לבית המדרש של רבנו תם? איך הם מכירים את רבנו תם? תשאל אשה מי זה רבנו תם? היא לא יודעת רבנו תם, תאמר לה: זה תמים... כן? ככה רבנו תם? רבנו תם חכם גדול היה! הם לא יודעים כלום. אבל כאשר נחפש את המקורות נראה שפעם בספרד היו תוקעים, מובא בהרשב"א בחידושי פרק ד' דראש השנה, וגם בתשובה (ח"א ס"ה קפ"ג) שמובאה בבית יוסף סימן תקפ"ט. הרב מרוב הבקיות שלו, לא ראה את הרשב"א בהלכות שופר [שכתב שכן המנהג], אבל פשוט מאד שאם תופסים כמו רבנו תם בשופר, הוא הדין בלולב. לכן ההלכה ודאי כדעת מרן, וככה דעת הרמב"ם, אבל אם אשה מתעקשת היא יכולה לברך¹⁵. יש לכם על מה לסמוך, אבל לא כדאי לעשות את זה, ככה יותר טוב.

ברכת 'לישב בסוכה' לחולי ציליאק

י. מרן כותב (ס"ת תרל"ט ס"ח) שנהגו שלא מברכים "לישב בסוכה" רק בשעת אכילה בלבד. כלומר אדם שבא לאכול פירות, או אדם שבא לישון הוא לא מברך "לישב בסוכה". למה? כי אין לדבר סוף. מעיקר הדין של הגמרא (סוכה דף מ"ה ע"ב) כל מי שנכנס לסוכה מברך. ככה דעת הר"ף (סוכה דף כ"ב ע"א מדפי הר"ף), וככה הרמב"ם (פ"ו מהלכות סוכה ה"ב), וככה הגר"א (ס"ת תרל"ט ס"ק ל"ג). הגר"א נוהג ככה, כשיש לו דבר מפורש בגמרא לא אכפת לו מאף אחד, הראשונים אמרו? כבודם במקום מונח, אבל אני מברך... ככה דעתו, אבל נהגו אחרת. ולפעמים גם אנחנו צריכים את המנהג הזה. מתי צריכים את המנהג הזה? יש אנשים שהם חולי ציליאק לא יכולים לאכול שום דבר, חמשה מיני דגן לא אוכלים אותם, רק קצת שיבולת שועל (קוראים לו בלועזית "קוואקר". זה גימטריא אור כפול שתיים, יש להם קצת אור בחיים...) אבל אין בהם שיעור. כי השיעור הוא לאכול שיעור ארבע ביצים [230 גרם], מי אוכל ארבע ביצים? הם אוכלים אורז כל הזמן, על האורז לא מברכים "לישב בסוכה".

התנבא שיעור כמה שנים הרב עובדיה יכתוב אחרת? קושיא עצומה... הרי "חכם עדיף מנביא" (ב"ב דף י"ב ע"א), ואתה צריך לדעת... אלו קושיות של הבל וריק. אבל כאן הרב עובדיה מחזיק טובה לרב משה לוי בספרו (חזון עובדיה סוכות עמ' קנ"א) על הדבר הזה, והוא אומר "אפריין נמטייה שקיבל האמת ממי שאמר". כי למרות שאמר שלא גוערים בהם, אבל לכתחילה ודאי לא לברך, והוא עשה את זה הפוך. אומר "מרן מסר את עצמו על הדבר הזה שהנשים לא יברכו, איך אתה מעז לומר לברך". נו, באמת? ככה עושים? לחפש בכל דבר את המום שבו, אתה מחפש מומין? "מבקר מומין"? לא ככה עושים!

15. יש אחד שכתב תשובה על הדבר הזה. אמר: אבל סבתא שלי בפרס היא מברכת על הלולב, ככה נפסקה ההלכה. סבתא שלו פוסקת הדור?...! באמת? סבתא שלך פוסקת לכל הדורות? איזה סבתא שלך? סבתא שלי זו סרח בת אשר, ראשי תיבות סבתא... ולכן אנחנו מברכים. ככה עושים? הרב הביא מקורות, הביא ראיות, הביא תשובות, הכל אתה דוחה במלה אחת? אבל אם נאמר שזה מנהג קדום שכבר הרשב"א מעיד עליו, זה כבר דבר אחר להתייחס לנשים האלה.

מוקדי מכירת ספרי מכון אורח צדיקים ברחבי הארץ:

מוקד מרכזי מושב ברכיה מוסדות "חכמת רחמים" 08-6727523 / 9105* שלוחה 6

חברות	עוסקים	קריית גת	באר שבע	על אביב
• הרב יואל חזק 052-767-9515 082-537-2265	• הספריה הספרדית רח 054-844-9460	• חושבנה סהרה 08-412-2763	• רחוב דושיה שבט 050-2020644 79 שכונת בלית	• בתאום עם המוקד בברכיה 053-2527692
• הרב חשה כהן 010-410-4217		• תחנת חוריה 08-4750841	• ישיבת "כסא רחמים" רח עסיאל 26 054-8083203	• רחוב זלמן שיר 054-8083203

בשורוק, כי זה מהפסוק "והוא אסור באזיקים". אם תאמר שלדעת רש"י צריך לומר בחולם, היו צריכים התוספות להגיד "ורש"י" אמר כך וכך, ולפי זה בחולם, ולדידן בשורוק". לא, כולם אומרים בשורוק, אלא אחד אמר שזה שם קדוש, ואחד אמר שפירושו "והוא אסור באזיקים", לכן כולם אומרים "והו", גם הרב עובדיה אמר פעם שאומרים "והו" בשורוק, אין ספק בדבר הזה.

"וקורא לך גודר פרץ"

טו. הקורא של הלולב של האשכנזים שיהיו בריאים, יש להם את דעת הריטב"א (סוכה דף ל"ז ע"ב) שצריך לכסס את הלולב, אז כשהם הולכים לקנות לולבים, פותחים את הלולב, נעשה "כערער בערבה" (ירמיה י"ז, ו), פורח באויר. ואחר כך הוא אומר: זה לא מוצא חן בעיני, תביא את הלולב השני. מי שמוכר לולבים יאמר לו: אדוני, אנחנו רוצים לולב מחובר, שנאמר "כפות תמרים" (ויקרא כ"ג, מ'), ובגמרא (סוכה דף ל"א ע"א) ובמדרש (ויקרא רבה פרשה ל' ח"א) אמרו "כפות" שהוא כפות - מחובר. אתה רוצה להפריד? על חשבונך. מה שהפרדת תקח אותו הביתה. מה תעשה בו? תן אותו לילדים לשחק בו... אנחנו לא מפרדים. אדרבא, מרן בבית יוסף (בסימן תרמ"ה, ואני מתפלל על חכמים בדורנו שאת מרן הזה שכחו) משבח את זה. אמר: בארצותינו יש דבר אדום מאחורי הלולב שעושה את הלולב כולו כגוף אחד. ככה עושים. מקפידים על זה שלא להפריד ושלא לכסס, לנענע כן, אבל לא לחייבים לכסס. וממילא הלולבים כולם ישארו שמורים. מה אתה חושש? שאולי בפנים העלים פרודים? לא, הם לא פרודים, כשיש דבר אדום הכל בסדר. [וע"ע בשו"ת בית נאמן ח"א חאו"ח סי' מ']. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים כאן בבית הכנסת, והשומעים דרך הלוויין, והקוראים אחר כך בבית נאמן (הפעם לא ידפיסו אותו, אבל ישמעו אותו, יקליטו אותו, שום דבר לא הולך לאיבוד²¹), הם ונשיהם ובניהם וכל אשר להם, מלכא דעלמא יברך יתכון, ויזכה יתכון, וימלא כל משאלות לבכם לטובה, בריאות איתנה והצלחה רבה, אושר ועושר וכבוד, אורך ימים ושנות חיים, וכן יהי רצון ונאמר אמן. תזכו לשנים רבות נעימות וטובות.

אתכם, אני מוצא איתכם, זה פיוט נפלא מאד. לכל מלה הוא עושה פירוש ככה. **21. הערת המערכת:** וב"ה שזכינו אחר שמונה שנים להוציא את דברי תורתנו אלו של רבנו המתוקים מדבש ונופת צופים, במסגרת עלון "בית נאמן" שרבנו הגדול זצ"ל מסר עצמו עליו, וניבא וידע מה ניבא - "שום דבר לא הולך לאיבוד". ויהי רצון שזכותו הגדולה של מרן רבנו הגדול זצ"ל תגן בעדנו, ובעד כל התורמים והמסייעים והמפצים אלף המגן, להצלחה וברכה בכל העניינים, אמן ואמן.

ומגדל חננאל עד
"יקבי המלך"

מתוך דרשותיו ושיעוריו של מו"ר ראש מוסדות חכמת רחמים
הגאון רבי חננאל כהן שליט"א
ראש ישיבת לבנימין אמר - ברכיה

ותורם של שבט גד

(מתוך הספר "שמחת התורה")

ולגד אמר ברוך מרחיב גד כלביא שכן וטרף זרוע אף קדקד. ויבא ראשית לו כי שם חלקת מחקק ספון ויתא ראשי עם צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל (דברים ל"ג, כ"ב-כ"א).

מהו "מרחיב גד"?

אומר המדרש (ילקוט שמעוני פרק ל"ג אות כ'): מהו "מרחיב גד"? שנקבר משה בתחומו של גד. צריך להבין, מהי ההרחבה שעליה מדבר המדרש? הסביר מרן החיד"א (על פי מה שראה בהקדמת ספר "מגני זהב" על יורה דעה, בשם הגאון רבי דוד אופנהיים רבה של פראג). שנתן לפרש "ברוך מרחיב גד", שהיה נחלתו של גד מתרחבת ממנו.

אבל עדין נשאלת השאלה, מה הקשר בין קבורת משה בחלקו של גד לבין ההרחבה שתתרחב ארצו? מדוע בגלל קבורת משה בחלקם, יזכו להרחבת נחלתם?

הר נבו הנחלת גד

מרן החיד"א באר באור נפלא, אך נקדים מספר הקדמות. בני גד ובני ראובן לא קבלו נחלה בארץ ישראל אלא התישבו בעבר הירדן. הסבה לכך היא משום שהיה להם מקנה רב, ועבר הירדן היה מקנה מקום והתאימה לצרכיהם. עוד דבר, הגמרא מספרת (סוטה דף י"ג סע"ג) שפעם שלחה מלכות רומי הרשעה למושל של בית פעור ובקשה: "הראנו היכן משה קבור". שלח אותם לשם, עמדו

מיני מאמרים (לפעמים יש בהם מאמרים יפים מאד, ולפעמים מאמרים פשוטים), ובסוף יש הלכות השנה לאשכנזים ולספרדים, את האשכנזים כותב הרב אהרן הלוי פיצ'ניק (צ"י עם קו, 'אפוסטרוף'), ואת של הספרדים כותב הרב בקשי דורון. אמר שם: דעת מרן לברך אחרי המוציא. אבל לפעמים לא כדאי לברך אחרי "המוציא". למה? כי האשה לא יכולה לענות אמן על ברכת "לישב בסוכה" [אחרי ברכת "המוציא"]. מה זה "וציונו לישב בסוכה"? את פטורה לשבת בסוכה, גברת, מה את מברכת? אבל אם תברך "לישב בסוכה" לפני כן, אין שום בעיה, למה? כי "לישב בסוכה" אין בזה הפסק, היא שמעה ברכה והיא עונה. אבל אם עושים "לישב בסוכה" אחרי המוציא, אז בין המוציא ובין אכילת הפרוסה אין היא עונה אמן על מה שלא שייך לה? זה נקרא הפסק. ולכן במקרה כזה, אם אדם עושה סעודה בלי קידוש עם אשתו ובניו ובנותיו, יברך "לישב בסוכה" לפני המוציא כדי שיוכלו לענות. לפעמים אתה צריך להזהיר אותם "אל תענו", וישכחו ויענו גם כן... אחרי שענו, איה, אין לכם זכות לאכול... 'דאברסר' - תשברו את הראש. לא כדאי לעשות ככה.

סוכה בבית שמאי לתינוק, ולעתידי בבית כולם

יג. יש משניות סוכה נפלאות מאד, משניות של ראש השנה ושל יומא ושל סוכה, מחזירים אותך אחורנית אלפיים שנה. כתוב שמה דבר יפה מאד. שמאי אומר שגם תינוק בן יומו חייב בסוכה, מעשה וילדה כלתו של שמאי הזקן, וזה היה כנראה בחול המועד, אז הוא לקח פטיש והוריד קצת מהגג למעלה, וסייך על גבי המטה בשביל הקטן, שהקטן יחוש שיש שם סוכה (סוכה דף כ"ח ע"ב). זה לא פשוט, ירגיש בנשמה שלו שיש פה סוכה, סוכה גימטריא תשישים ואחד כמנין הוי"ה אדנ"ת, כמנין אילן, וכמנין טבעי. ההלכה לא כמו שמאי, אבל רגע, אתה לא חושב שהתינוק הזה יכול לקבל הצטננות? יכול לקבל דלקת ריאות? אתה לא חושב את זה? למה אתה עושה כך? ולא עוד, אלא שהמלבי"ם בפרשת חוקת (בחלק תורה אור) כותב שלעתידי לבוא ההלכה כמו בית שמאי. לעתיד לבוא כולם יחלו בהצטננות!... אולי נעשה להם בבית חולים סוכה כזאת ביום הולדת של התינוקות האלה? איך נעשה דבר כזה? אבל יש הסבר, כתוב שבית שמאי מסתכלים על העתיד לבוא, לעתיד לבוא פוסקים הלכה כמו בית שמאי. מה יהיה לעתיד לבוא? אין מחלות, אין הצטננות, אין זריקות, אין שום דבר, יסגרו בתי חולים¹⁸. כשיבוא המשיח בעזרת ה' כולנו נהיה בריאים, לאף אחד לא תהיה שום בעיה, אז בתי החולים יסגרו. הרופאים יקבלו פנסיה, כולם יקבלו פנסיה¹⁹... לכן שמאי עשה את זה [וראה עוד בקובץ מאמרים ח"ב עמ' מ"ה].

אני "והו" (בשורוק) הושיעא נא

יד. את ההושענות שלנו שקוראים בחג הסוכות חיבר אותם רבי יוסף בן אביתור בן שיטנאש. זה שאמרתי לכם שהיה לו ויכוח עם רבי חנוך, והגיעו למחלוקת גדולות. אבל הוא היה עניו. אחרי שהוא ניסה לקבל גיבוי מרב האי גאון, והוא אמר לו: אני מפחד מהחרם של רבי חנוך, אחר כך היה עשיר גדול בספרד שאמר לו: בוא, בוא, אני אוריד את רבי חנוך, ואתה תהיה במקומו. אמר לו: אין כמוהו בכל העולם, טעיתי, אל תעשו לי כלום. מרוב הענוה שלו, זכינו שאנחנו קוראים את הפיוטים שלו ביום כיפור, ואת ההושענות שלו בסוכות. "אפודי שש, לא-ל-שונא שש, אומרים קדוש" זה של רבי יוסף בן אביתור בן שיטנאש. ויש ויכוח על "אני והו הושיעא נא". יש אומרים לומר "אני והו" בחולם, ויש אומרים "אני והו" בשורוק. בכל הספרים שלנו כתוב בשורוק, רק הגאון יעב"ץ כתב (בסדורו) "כמדומני ששמעתי מאבא מארי החכם צבי שהיה אומר אני והו בחולם", (אולי אמר "אני והו", יכול להיות, מי יודע?), אבל קרוב לודאי שזו סתם טעות שמיעה. למה טעות שמיעה? כי יש לרש"י ותוספות בסוכה (דף מ"ה ע"א) שני פירושים בזה. רש"י אומר "אני והו" זה שמות של שם ע"ב, "אני" זה השם השלושים ושבעה, "והו" זה השם הראשון. ותוספות אומרים "אני והוא", "אני" זה עם ישראל, "והוא" שהקב"ה כביכול גם הוא אתנו בצרה, על שם "עמו אנכי בצרה" (תהלים צ"א ט"ו), "והוא אסור באזיקים"²⁰ (ירמיה מ"א). לכן לפי התוספות אין ספק שאומרים "והו"

18. פעם היינו באמריקה, היה שמה הוטל שנקרא "קראון פלאס הוטל". (איך אני זוכר את זה? כי זה ראשי תיבות קפה. כל פעם שהמלה בורחת אני זוכר קראון פלאס הוטל...). ועל יד קראון שמה יש את "שבע מאות שבעים" איפה שגר הרבי מליובאוויטש. זה בית מלון, ובעל בית המלון הוא בעצמו חסיד חב"ד. אז הוא סיפר שמתחילה זה היה בית חולים, לא היה בית מלון. בא הרבי לכאן, החולים התרפאו, כולם התרפאו, אז אין מה לעשות... ישבו הרופאים והאחיות וחשבו מה לעשות? אז מכרו את זה בזול כי אין מה לעשות, ואני לקחתי את זה והפכתי את זה לבית מלון. **19.** אומרים שיש רופא אחד שהמציא תרופה חדשה שאדם יחיה מאה וחמשים שנה. והוא אומר שהוא ניסה את זה בעצמו, והצעיר את עצמו בעשרים וארבע שנים. הוא בן שבעים, ועכשיו נעשה בן ארבעים ושש. איך הוא יודע שהוא נעשה בן ארבעים ושש? אני לא יודע... אבל הכל יכול להיות, שום דבר היום לא נפלא. הקב"ה יכול לעשות כל הפלאים שבעולם.

20. יש להם פיוט לאשכנזים (נדמה לי הקלירי חיבר אותו), אמר "ויושעה" קורא בעצמו "ויושעה", לעתיד לבוא כביכול הוא בעצמו נושע מהצרות של הגלות. ועוד פסוק "והוצאתי אתכם" - "והוצאתי

למעלה נדמה להם שמשנה קבור למטה, עמדו למטה נדמה להם שקבור למעלה. מה עשו? התפצלו לשתי חבורות, אחת למעלה ואחת למטה, אבל אלו שעמדו למעלה נדמה להם שהוא למטה ואלו שעמדו למטה נדמה להם שהוא למעלה. על זה נאמר: "ולא ידע איש את קברתו" (דברים ל"ד, ו). אף אדם אינו יודע היכן משה קבור.

צדיק ורע לו?

לכאורה בני גד הפסידו חלק נכר מאדמתם, הרי פסק מרו בשלחו ערוך יורה דעה (סימן שס"ח ס"א): "בית הקברות אין נוהגים בהם קלות ראש, ואין מרעין בהם בהמות". אם כן אסור לרעות בהמות במקום קבורתו של משה, ומכיון שאיננו יודעים בדיוק היכן נקבר, אסור לרעות בהמות בכל הר נבו.

ואם נשאל, מדוע מקום קבורתו של משה לא יתבטל ברב נחלת גד שאינה מקום קברות, וכך יהיה מתר לרעות צאן בכל מקום? אין זה נכון. הרי אם מצאו אדם מת בשדה ולא נודע מי הכהו, מביאים לשדה ההיא עגלה ערופה, ועורפים אותה ליד נחל "אשר לא יעבד בו ולא יזרע" (דברים כ"א, ד). כתב רבי שמשון מקינון בספר "כריתות", שכאשר לא זוכרים באיזה מקום שחטו את העגלה, אסור לזרוע ולעבד את האדמה של כל אותה נחלה, ולא אומרים שתתבטל נחלה זו ברב, שהרי הקרקע היא קבועה, והלכה בידינו שכל הקבוע כמחצה על מחצה דמי ואין הולכים בדבר קבוע אחר הרב (כתובות דף ט"ו ע"א).

לפי זה יוצא שבני גד הפסידו הרבה מקבורתו של משה, את כל הר נבו, הרי מקום הקבר לא מתבטל בכל ההר כיון שהוא קבוע, וכך אסור עליהם לרעות שם את בהמותיהם.

ותרו והריחו

על פי זה מובנת הברכה שברך משה רבנו את בני גד: "ברוך מרחיב גד", נחלתו של גד תתרחב כנגד הר נבו שנאסר להם. ומדוע רק בני גד זכו לברכה מיוחדת זו? אומרת התורה: "כי שם חלקת מחקק ספון", שם חלקתו של משה רבנו שהיה מחוקק, ואין מקום קבורתו ידוע אלא ספון ונסתר.

בני גד בחרו לגור דוקא בחלק הזה, ואף על פי שידיעו שעתיד משה להקבר בחלקם וממילא יפסידו חלק מנחלתם, הסכימו לזה בשביל לזכות שגדול האמה יקבר בנחלתם. לכן כשראה זאת ה' יתברך, ברכם ואמר: "ברוך מרחיב גד". הסכמתם להפסיד מנחלתם בשביל משה, אחזיר לכם ונחלתכם תתרחב.

להדבק בצדיקים

ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה (דברים ל"ד, ו).

דבקות נכונה

על משה רבנו כתוב בתחלת הפרשה: "משה איש האלקים" (דברים ל"ג, א), היה

כמו מלאך. הוא עלה למרום, ובמשך ארבעים יום לא אכל לחם ולא שתה מים, עשה את כל הנסים והנפלאות. בגלל שהיה אדם כל כך גדול, היו עלולים להפך את קברו לעבודה זרה ולעשות אותו אלהים (פסיקתא זוטרותא). לכן העלים הקדוש ברוך הוא את קברו של משה רבנו. וכמו שכתוב: "ולא ידע איש את קברתו".

זה דומה למה שכתבו הפוסקים, "משנה ברוך" (סוף סימן תקפ"א) ועוד, שפאשר הולכים בערב ראש השנה ובערב יום כפור לבית העלמין, יש להזהר שלא לשים מגמתנו ותפלתנו אל המתים, אלא שה' ירחם עלינו בזכות הצדיקים. אפשר גם לבקש מהצדיקים שיתפללו עלינו לפני ה', כמו שאומר המדרש (עין מדרש תנחומא פרשת כי תשא אות כ"ד), שאלמלא התפלה של המתים על החיים, לא היו יכולים לעמוד. אבל אסור להפך את הקבר לעבודה זרה חלילה.

באמת מצאנו, שכאשר שלח משה את המרגלים לתור את הארץ, כתוב: "ויעלו בנגב ויבאו עד חברון" (במדבר י"ג, כ"ב), והסבירו רבותינו (סוטה דף ל"ד ע"ב): "ויבאו עד חברון" זהו כלב בן יפנה, שפאשר ראה שחבריו המרגלים חושבים עצות רעות להוציא דבת הארץ רעה, הלך לחברון למערת המכפלה להתפלל על קברי האבות שיצילוהו הקדוש ברוך הוא מעצת המרגלים. בספרים הקדושים כתובות הרבה מעלות שיש בתפלה בקברי הצדיקים במיוחד ביום פטירתם. זה היה נקרא בארצות ספרד "זיארה", שעולים ומבקרים בציון הצדיק.

חסיד שוטה

היה מעשה בחסיד שוטה שהיה גר באחד הכפרים, היה מכניס אורחים גדול ומדקדק במצוות אבל בכל זאת היה שוטה. יום אחד הגיע לכפר רב צדיק וחסיד, שאל את התושבים היכן יוכל להתארח, הפנו אותו לאותו חסיד ואמרו לו: "תתארח אצלו, הוא ירא שמים, הכל אצלו כשר למהדרין, הוא מדקדק במצוות". אכן הגיע לאותו חסיד ששמח בו כמוצא שלל רב. עשה לו סעודה כיד המלך. הרב מצדו התפעל מאד מההליכות של בעל הבית, ראה אף שהוא מתנהג בחסידות, משמיע דברי תורה פרפראות וחדושים, ממש "לקדושים אשר בארץ" (תהלים ט"ז, ג).

ברך אותו הרב בכל הברכות, וסכמו שישאר לישון שם. הגיעה שעת חצות, אותו רב קם לעשות תקון חצות ופתאום שומע קולות ורעשים. לא הבין מה קורה, חשב אולי חס ושלום באו גנבים. ממהר שבה למעשה, החליט להעיר את בעל הבית שלא יכנסו הגנבים, יצא מחדרו, שמע שהקולות באים מכיון המטבח, חשב שזה הגנב ורצה לצעק עליו להבהיל אותו. הגיע למטבח, ולהפתעתו הוא רואה את בעל הבית משחזר שם את סכיניו... פנה אליו האורח ושאל: "מה קרה? לא מצאת זמן להשחזר סכיני, רק עכשיו באמצע הלילה?". בעל הבית שהיה שקוע עמק במלאכתו לא שמע אותו, והמשיך להשחזר עוד ועוד את הסכיני.

הרב פנה אליו שוב בקול: "מה קרה? למה אתה משחזר סכיני עכשיו?". בעל הבית כמו התעורר מחלום, וענה לרב בפשיטות: "אני צריך סכיני חדה וחלקה". הרב התפלא: "לשם מה אתה צריך את הסכיני עכשיו באמצע הלילה?". השיב לו בעל הבית: "בשבילך"...

האורח לא הבין: "בשבילי?!" ענה החסיד תוך כדי עבודה: "כן, אני משחזר את הסכיני כדי לשחוט אותך!". הרב לא היה בטוח ששמע טוב ושאל בחשש: "לשחוט אותי?!" וכי גמלתי לך פעם רעה? זו פעם ראשונה שאני נכפש אתך, שמעתי ממך דברי תורה על השלחן ונהנית מאד, עכשיו אתה רוצה לשחוט אותי?! על מה ולמה?!"

גדולים צדיקים במיתתם...

בעל הבית הביט בו בעינים ממקדות ואמר לו: "תשמע טוב, אגיד לך את האמת, אף פעם לא ראיתי חסיד וקדוש כמוך, לכן החלטתי לשחוט אותך..." התפלא הרב ואמר בפחד: "בגלל שאני חסיד וקדוש?!" הפוך על הפוך! בגלל זה אתה צריך לשמור עלי שלא אמות! אמר לו בעל הבית: "אתה לא מבין, אצלנו בבית הקברות של הכפר אין אפילו צדיק אחד לתרופה, כאשר רוצים להתפלל על קברי צדיקים הולכים לערים וחוקות, צריך לנדוד כמה ימים עד שמגיעים לקברי צדיקים. עכשיו שראיתי אותך שאתה חסידא קדישא יותר מכל האורחים שהתארחו אצלי אי פעם, הבנתי שהגיע הזמן! אשחט אותך, אקבר אותך אצלנו, וכך לא יצטרכו ללכת למקומות רחוקים להתפלל, יהיה לנו צדיק קבור בכפר!..." הרב שאל אחוזי בהלה: "אתה מדבר ברצינות?!" אמר לו: "כן, לגמרי, תכף אני גומר להשחזר ואני מטפל בך, תמתין לי פה..." הרב שהבין כי כלתה אליו הרעה, תפס את רגליו וברח מהמטבח ההוא כל עוד נפשו בו, תוך כדי שאותו מטבח רודף אחריו עם סכיני שלופה בגדו וצועק: "אל תפסיד את בני העיר!..."

אדם חכם יודע שמעלת הצדיק היא בחייו כשיכול להתיעץ אתו, יכול לשמוע ממנו דברי תורה, לשאול שאלות בהלכה ועוד טובות שיכול להשיג ממנו. עם זאת, גם לאחר שהצדיק נפטר אפשר ללכת לקברו, להתפלל ולהנשע.

ספר חמד אלקים סדר הלימוד לסוכות, הושענא רבא ושמיני עצרת

להזמנות חייגו: 08-6727523 (שלוחה 6)

הלכות חג הסוכות

א. מצוה בערב סוכות לחלק צדקה לעניים. וכתוב על רבי חיים ויטאל שהיה לו קופה שהיה ממלא אותה כל השנה, ובערב סוכות מריק אותה ומחלק הכל לעניים. (עלון מס' 33 אות ט"ז, ומס' 83 אות ז').

ב. בסוכה יש "אושפיון" שהם אורחים מיוחדים מאד, ובכל לילה אפשר לבקש מה' "תתן לי חיים טובים בזכות האושפיון של היום". ובכל יום מביאים צלחת עם אוכל לכבוד האושפיון, ולמשל ביום הראשון לוקחים צלחת ואומרים: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, הריני מכין סעודה זו לעניים לכבודו של אברהם אבינו, ויהי רצון שזכותו תגן עלינו ועל כל בני המשפחה ועל כל ישראל. ונותנים תמורתה לצדקה. (מס' 33 אות י"ז, ומס' 429 אות כ'). ומרן החיד"א כותב להכין כסא ומעיל מפורא בסוכה לכבוד האושפיון, כדי שיבואו לסוכה. ונוהגים להניח טלית וספר קודש על הכסא הזה. ואם הסוכה קטנה אפשר לתלות את הכסא למעלה. (מס' 83 אותיות ח'-ט').

ג. יש מחלוקת בסדר האושפיון. לפי הספרדים והחסידים: אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד, וזה לפי סדר המדות (חסד גבורה תפארת נצח חוד יסוד מלכות). ולפי הליטאים: אברהם יצחק יעקב יוסף משה אהרן דוד, וזה לפי סדר הדורות. (מס' 34 אותיות י"ד-ט"ו, ומס' 83 אותיות י"ז-ג').

ד. בגמרא (סוכה י"א ע"ב) יש מחלוקת בין רבי עקיבא לרבי אליעזר מה זה סוכות של התורה, רבי עקיבא אומר סוכות ממש עשו להם, ורבי אליעזר אומר שזה ענני כבוד. אבל הרב כ"ה החיים (סימן תרכ"ה אות ב') כותב שאין מחלוקת בזה, כי באמת בני ישראל עשו את שניהם, והמחלוקת רק בטעם שאנחנו עושים סוכה, אם לזכר ענני כבוד או לזכר הסוכות שעשו אבותינו לשבת בהם. מרן כתב סימן אחד על זה (סימן תרכ"ה), ופסק דעת רבי אליעזר שזה ענני כבוד. אמנם מרן לא כותב דברי אגדה בשלחן ערוך, אבל כאן כוונתו לומר שצריכים לכוין בדבר הזה. ולכן בזמן שאוכלים את הכזית הראשון בלילה הראשון בסוכה, מכוונים לקיים מצות "בסוכות תשבון" לזכר ענני כבוד. וכך כתב הבן איש חי בנוסח "לשם יחוד" שתיקן לזה. (מס' 34 אותיות א'-ג', ומס' 83 אותיות א'-ר').

ה. מצוה ללמוד משניות בלילות חג הסוכות, ויש לומדים גם ביום ולפחות ללמוד בלילה. אבל כדאי להשתדל להבין אותם, כי לפעמים מוצאים שם דברים יפים מאד. (מס' 34 אות י', ומס' 83 אות כ"ח). בספר "חמד אלקים" מובא כל יום מימי חג הסוכות, כמה קטעים של משנה וגמרא וזוהר ותנ"ך השייכים לאושפיון של אותו היום, ומי שקורא אותם מתנתק מן העולם הזה, וחי בצילם של אברהם אבינו ויצחק אבינו וכו'. והרב חיד"א היה לומד את זה. (מס' 33 אות ל"ד).

ו. צריך ליהרהר שלא יהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית, כי יש חשש שמא יימשך אחר שלחנו. אבל מי שיש לו סוכה קטנה ואין לו מקום לישון, יכול לפני השינה להוציא את השלחן מחוץ לסוכה. (מס' 34 אותיות י"ב-ג').

ז. כאשר נכנס לסוכה מברך "לישב בסוכה", ולפי דעת הרמב"ם צריך לעמוד בברכה. ולכן גם בקידוש של היום שאומרים אותו מיושב, צריך לעמוד ולברך "לישב בסוכה". (מס' 83 אותיות י"ד-ט"ו).

ח. מי שאוכל לחם בשיעור קצת יותר מכביצה (ששים גרס), צריך לברך "לישב בסוכה". גם בלילה הראשון יאכל מעט יותר מכביצה כדי לצאת אליבא דכולי עלמא. וכן מי שקובע סעודה על "מעשה קדירה", למשל אטריות וכוסכוס וכדו', צריך לברך לישב בסוכה. אבל לא מברכים על אורז ולא על יין. ואם אוכל עוגות לא מברך "לישב בסוכה", אלא אם כן אוכל בשיעור קביעת סעודה או מברך המוציא, ומברך עליהם "לישב בסוכה". מים ומיצים וכדו' לא צריכים סוכה, ומי שמחמיר על עצמו תבוא עליו ברכה. אבל מי שנמצא באמצע הסעודה ורוצה לשתות מים, אסור לו לשתות בלי סוכה. ולכן צריך להכין הכל לפני הסעודה ולא לצאת מהסוכה. (שם אות ט"ז ואותיות כ'-כ"ד).

ט. נשים פטורות מהסוכה. ולכן כשבעל הבית מברך "לישב בסוכה" לא יענו אחרי אמן, כי זה הפסק בין ברכת בורא פרי הגפן ומקדש ישראל והזמנים ובין הטעימה. והוא הדין גם בקידוש בבוקר, כשבעל הבית מברך המוציא ולישב בסוכה. אא"כ מברך לישב בסוכה לפני ברכת המוציא, שאז יכולות לענות אמן על ברכת לישב בסוכה. (שם אות כ"ה).

י. הנכון לומר "לישב" בסוכה, הלמ"ד בצירי. ומי שאומר לישב הלמ"ד בחיריק, יצא ידי חובה. (שם אותיות כ"ו-כ"ז).

יא. צריך לישון בסוכה, ושינה חמורה יותר מאכילה, וכ"ה גם ע"פ הקבלה. אמנם

האשכנזים מצאו להם היתר לזה, כי הרמ"א (סימן תרל"ט ס"ב) כותב שבגלל הקרירות הרבה במדינות האשכנזים הם לא היו יכולים לישון בסוכה. אבל אין ללמוד מזה לארץ ישראל, כי כאן השמש חמה ב"ה, ובודאי שחייבים לישון בסוכה. וגם אם יהיה קצת קר, אפשר להתכסות בשמיכה. אא"כ אדם שאינו מרגיש טוב והקור יכול להזיק לו, פטור מהסוכה. (מס' 34 אותיות ו'-ט'). ויש אומרים שאם האשה מפחדת לישון לבד בבית מותר לבעלה לישון מחוץ לסוכה, אבל זה לא בדיוק. ואם הוא לבד בסוכה, יכול לקרוא לה שתישן איתו בסוכה. (שם אות ה').

יב. מצטער פטור מן הסוכה. והרמ"א (סימן תר"מ ס"ד) כותב שהמצטער פטור דוקא אם כאשר ייצא מן הסוכה לא יהיה לו צער, אבל אם בין בסוכה ובין בבית יהיה לו צער בודאי שחייב בסוכה. לכן לא על כל דבר אדם יאמר "אני מצטער", ומי שזבוב או יתוש מפריעים לו יגרש אותם וישאר בסוכה, ומי שחם לו יכול להביא מאוורר וכדו' לסוכה (ופעם אבותינו נשארו בסוכה גם בחום גדול). אבל מי שמצונן או חולה ולא מרגיש טוב, פטור מן הסוכה. (שם).

יג. צריך לקחת את הלולב עם הקורא שלו, ולשמור עליו שיהיה שמור ותפוס למעלה. אמנם האשכנזים עושים אותו מפורד, כי הריטב"א (סוכה ל"ז ע"ב) כותב שמסכסכים בעלים בנענוע הלולב. אבל הספרדים מקפידים שהלולב יהיה סגור, וכמו שכותב מרן (בב"י סימן תרמ"ה). וחכם אחד הביא ראיה לזה מהגמרא ומהמדרש "כפות תמרים - שיהיה כפות". (מס' 33 אות כ"ב). וע"ע בשו"ת בית נאמן ח"א חאר"ח סימן מ').

יד. השדרה של הלולב צריכה להיות גבוהה טפח מעל ההדס והערבה. ואם ההדס והערבה ארוכים מדי, לא יחתוך אותם מלמעלה, אלא יחתוך אותם מלמטה. ולכתחילה צריך לשמור על הבלבול בערבה, שלא יהיה קטום למעלה אפילו כל שהוא. (שם אות כ"ז).

טו. בקשירת הלולב כמה שיטות בזה. והשיטה הנכונה, לשים את שלושת ההדסים באמצע סביב הלולב סמוכים אחד לשני, והערבות אחת מימין ההדסים ואחת משמאלם. וצריך שהערבות יהיו קצת למטה מן ההדסים. (מס' 33 אות כ"ח). ואבא ע"ה היה מקפיד להניח את ההדס הארוך בימין ואת הקצר בשמאל ואת הבינוני באמצע, והענף הבינוני נוטה קצת לימין. (שם הערה 29).

טז. יש לשים את הלולב עם ההדסים והערבות בדלי של מים, באופן שרובו של הלולב יהיה בתוך הדלי. כדי לשמור על רענותו וישאר טרי ויפה עד היום האחרון. היום יש מניחים את הלולב בסמרטוט או ניילון, אבל הוא לא יחזיק מעמד אא"כ יתנו קצת מים בניילון, ולכן עדיף לשים אותו בדלי של מים, וזו הדרך הטובה ביותר. אבל ההדסים והערבות לא מחזיקים כ"כ מעמד, ולכן ביום החמישי או הרביעי של החג מחליפים אותם. ואפשר להשאיר את הלולב במים גם במשך השבת, ואין בעיה של קבלת בזה. וכך נהגו אצלנו מימי אבא זצ"ל. (שם אותיות כ"ה-כ"ו). וע"ע בספר אסף המזכיר ערך כבוש בארבעת המינים). **יז. צריך לדעת לאחוז נכון את ארבעת המינים,** ולכן יקפיד לחבר את האתרוג עם שאר המינים, וגם לחבר אותו למטה בשולי הלולב. ולהעמיד את הלולב באופן שהשדרה תהיה מול האדם. (מס' 83 אותיות ל"א-ל"ג).

יח. כדאי לברך על הלולב בתוך הסוכה, שכן הוא ע"פ הסוד. ואבא ע"ה הביא מקור לזה מסדר הפסוקים בתורה, וכן משמע מלשון המשנה (סוכה פ"ג מ"ט). אבל אין צורך לברך עליו לפני התפלה, אא"כ אין סוכה בבית הכנסת. (שם אותיות כ"ט-ל').

יט. נשים לא מברכות על הלולב. אבל אשה שרוצה לברך לא גוערים בה, כי יש לה על מי לסמוך. (שם אותיות ל"ד-ל"ה).

כ. אמנם לפי עדות "הסבא קדישא" (ר' שמואל אליעזר אלפנדארי) כמעט כל האתרוגים של ארץ ישראל מורכבים, וקשה לברך על אתרוג מורכב, אבל היום יש אפשרות לקחת אתרוגים מהודרים: אתרוג מסוג "חזון איש", אתרוג זן של תב"ד, אתרוגים תימניים וכדו'. ואתרוג מרוקאי עולה על כולם גם בהידור גם ביופי גם בפטימת וגם בעוקץ, ואנחנו לוקחים אותו בלי שום ספק. (מס' 33 אותיות כ"ט-ל"ג).

כא. ההושענות של סוכות יפות מאד, וחייבר אותם רבי יוסף בן אביתור בן שטנאש. אבל יש שם טעות אחת ששרדה בכל הסידורים: בהושענות ליום שני כתוב "טוב תקח ממנו, ידך תעצמנו", המלה "תעצמנו" בבנין פיעל, אבל שני פירושים למלה הזאת: או תסגור לנו את העינים, או תשבור את העצמות שלנו ח"ו. לכן זו טעות כי חסר יו"ד, וצריך לומר "תעצמנו", וכמו שכתוב בפסוק "ויפר את עמו מאד ויעצימהו מצרי" (תהלים ק"ה כ"ד). וצריך לתקן את זה. וגם במשפט "אני והו הושיעה נא", צריך לומר והו וא' בשורוק ולא בחולם. (מס' 34 אות ט"ז ואותיות כ'-כ"א, ומס' 83 אות ל"ז).

האושפיזין בסונה מחפשים את אורחיהם העניים...

אנו השליחים לברכה שלכם עבורם!!!

מתוך דברות קדשו מלב נרגש של מן ראש הישיבה זצוק"ל הכ"מ

"בסונה מצוה להרבות לתת צדקה

ואיך נוהגים להרבות? בערב סוכות תכין מה שאתה רוצה

לתת לעניים כנגד שבעה אושפיזין...

עשירים? חמשים? תכפיל חמשים כפול שבע, יוצא לך שלוש מאות וחמשים שקל.

יבוא אחד.. ותאמר לו: הנה לך 350 ₪, תחלק אותם לשבעה ימים...

והחסידים עושים כמזונו. " (עלון בית נאמן מס' 429)

מסלול

"ושמחת בחגך"

סלי מזון איירי ממדים •
חלוצי קניה-מוצרי בעור •

₪ 1400

בית האשפות בני תורה
בזכות אבינו אבות

מסלול

"זכור ושמור"

7*100
14 סעודות

₪ 700

מסלול "זכור"

7*50 סעודות

₪ 350

שהאושפיזין יראו שהענקת לפנייך,
הם יעניקו לך חסרה איבית ובש"ס!!

08-6727523

ניתן לשלוח הודעה | רב קווי |
מענה 24 שעות או בעמוד נדריס פלוס

